

Valtion liikuntaneuvoston lausunto hallituksen esityksestä liikuntalain 7 §:n kumoamisesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/29832/2025

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esityksestä liikuntalain (390/2015) 7 § kumoamiseksi. Esityksen tavoitteena on kumota liikuntalain 7 § alueellisesta liikuntaneuvostosta ja päivittää liikuntalaki vastaamaan 1.1.2026 aloittavaa virastorakennetta. Alueellista osallisuutta ja alueellista asiantuntemusta rakennetaan virastoon uudella tavalla.

Valtion liikuntaneuvoston lausunnon nostot:

- 1. Valtion liikuntaneuvosto ei kannata alueellisten liikuntaneuvostojen lakkauttamista.** Neuvostoilla on ollut merkittävä rooli paikallistuntemuksen ja yhteistyön edistämässä. Alueellisen asiantuntijuuden kanavoiminen valtakunnalliseen liikunnan edistämistyöhön on ensiarvoisen tärkeää.
- 2. Valtion liikuntaneuvosto pitää tärkeänä alueellisen liikuntapolitiikan kehittämistä.** Tämän tavoitteen edistämiseksi alueellisten liikuntaneuvostojen toimintaa tulisi vahvistaa ja mukauttaa vastaamaan muuttuneita hallintorakenteita.

Taustaa

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan valtion aluehallintoa uudistetaan. Tämä tarkoittaa lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien kokoamista uuteen perustettavaan monialaiseen virastoon, johon yhdistetään Valvira, Aluehallintovirastot sekä ELY-keskusten Y-vastuualueen tarkoituksenmukaiset tehtävät. Virastolla on valtakunnallinen toimivalta, ja sen nimeksi tulee Lupa- ja valvontavirasto. Laki Lupa- ja valvontavirastosta (530/2025) hyväksyttiin eduskunnassa 18.6.2025.

Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että tilanne alueellisten liikuntaneuvostojen osalta on olennaisesti muuttunut. Koska uusi virasto on valtakunnallinen eikä sillä ole aluerakenteita, ei ole tarpeellista luoda alueellisia liikuntaneuvostoja. Valtion liikuntaneuvosto toimii jo asiantuntijaelimenä liikuntalain 6 §:n mukaisesti. Tämän vuoksi liikuntalain 7 § ehdotetaan kumottavaksi.

Valtion liikuntaneuvoston lausunto

- 1. Valtion liikuntaneuvosto ei kannata alueellisten liikuntaneuvostojen lakkauttamista.** Neuvostot ovat jo pitkään toimineet asiantuntijalausuntojen antajina ja yhteistyöfoorumeina, joissa maakuntien liitot, kunnat, hyvinvointialueet, liikunta-alan järjestöt sekä muut keskeiset toimijat ovat voineet tuoda esiin näkemyksensä. Näiden foorumien kautta on varmistettu alueellisen näkökulman huomioiminen valtionhallinnon liikuntapoliittisessa päätöksenteossa.

Esityksen hallinnollinen perustelu on ymmärrettävä, mutta esitetty malli ei takaa alueellista asiantuntemusta päätettäessä kuntien ja muiden toimijoiden liikuntapaikkojen perustamishankkeiden valtionavustuksista. Alueelliset liikuntaneuvostot ovat toimineet asiantuntijaelininä aluehallintovirastojen yhteydessä, mikä on ollut hallinnollisesti tarkoituksenmukaista ja selkeyttänyt toimivaltakysymyksiä suhteessa maakuntien liittoihin. Tämä järjestely on mahdollistanut esteellisyyden huomioimisen asianmukaisesti sekä turvannut laaja-alaisen, ajantasaisen ja puolueettoman asiantuntijuuden alueellisessa liikuntapolitiikassa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksen alueellisten liikuntaneuvostojen toiminnasta, tilanteesta ja tulevaisuudesta¹ mukaan neuvostoilla on ollut merkittävä rooli paikallistuntemuksen ja yhteistyön edistämisessä. Selvityksen perusteella neuvostojen vaikuttavuudessa on havaittu myös haasteita, jotka liittyvät erityisesti niiden epäselvään rooliin ja vaikutusmahdollisuuksiin. Näitä ongelmia on osaltaan aiheuttanut mm. riittämätön mandaatti sekä se, että toiminta on painottunut liiaksi liikuntapaikkarakentamiseen laaja-alaisen liikuntapolitiikan sijaan. Sen sijaan, että alueelliset liikuntaneuvostot lakkautetaan, tulee neuvoston toimintaa kehittää vastaamaan tarpeita.

Esityksen tavoitteena on yksinkertaistaa hallinnon rakennetta siten, että aluehallinto muodostaisi nykyistä selkeämmän ja toiminnallisesti johdonmukaisemman kokonaisuuden. Tavoitteena on parantaa sen yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta sekä nopeuttaa asioiden käsittelyä valtakunnallisten prosessien kehittämisen myötä. Nämä tavoitteet ovat siinä perusteltuja, mutta ne aiheuttavat haasteita alueellisen osallisuuden varmistamiseksi ja päätöksenteon keskittymistä viranhaltijoille. Esityksessä arvioidut noin 25 000 euron vuotuiset säästöt ovat kokonaisuuden kannalta vähäiset, eikä niitä voida pitää riittävänä perusteena rakenteen purkamiselle. Nykyinen toimintamalli on osoittautunut kustannustehokkaaksi ja edistänyt paikallista sitoutumista. Mikäli alueellinen osallistuminen ja paikallistuntemuksen hyödyntäminen vähenevät, voi tällä olla kielteisiä vaikutuksia liikuntapolitiikan vaikuttavuuteen.

- 2. Valtion liikuntaneuvosto pitää tärkeänä alueellisen liikuntapolitiikan kehittämistä. Tämän tavoitteen edistämiseksi alueellisten liikuntaneuvostojen toimintaa tulisi vahvistaa ja mukauttaa vastaamaan muuttuneita hallintorakenteita.** Valtion liikuntaneuvosto pitää keskeisenä sitä, että uudessa Lupa- ja valvontavirastossa varmistetaan alueellinen asiantuntijuus kehittämällä alueellisten liikuntaneuvostojen toimintaa nykyistä laaja-alaisemmaksi liikkumisen, liikunnan ja urheilun asioita käsitteleviksi toimielimiksi. Tehtäviä olisi syytä laajentaa koskemaan laajemmin liikkumiseen, liikuntaan ja urheiluun liittyviä alueellisia toimenpiteitä ja näin toimimaan asiantuntijana alueellisen liikuntapolitiikan kehittämisessä.

Lisäksi on tarpeen tarkastella yhteistyömekanismien toimintatapoja ja mandaattia alueellisten liikuntaneuvostojen ja Lupa- ja valvontaviraston välillä. Valtion liikuntaneuvosto korostaa, että opetus- ja kulttuuriministeriön tulee varmistaa yhteistyön jatkuvuus ja kehittäminen siten, että se tukee vaikuttavaa liikuntapolitiikkaa ja sopeutuu uusiin hallintorakenteisiin. Tämä edellyttää myös alueellisten liikuntaneuvostojen maantieteellisen vastuualuejaon selkeää määrittelyä.

VALTION LIIKUNTANEUVOSTO
Statens idrottsråd

30.10.2025

Alueellisten liikuntaneuvostojen toiminnassa osallisuus tulee toteuttaa alueen erityispiirteet huomioiden, kuten maantieteelliset erot, väestörakenteen kehitys ja sosioekonominen eriytyminen. Yhteistyössä etenkin liikunnan aluejärjestöjen kanssa neuvostot voivat tuoda alueellista asiantuntemusta, mikä mahdollistaa kattavan ja asiantuntevan näkemyksen muodostamisen alueen liikunnan edistämistarpeista.

Timo Heinonen
puheenjohtaja
valtion liikuntaneuvosto

Toni Piispanen
pääsihteeri
valtion liikuntaneuvosto

Valtion liikuntaneuvoston liikuntalaissa (390/2015) määriteltynä tehtävänä on käsitellä liikunnan kannalta laajakantoisia ja periaatteellisesti tärkeitä asioita ja erityisesti arvioida valtionhallinnon toimenpiteiden vaikutuksia liikunnan alueella, tehdä aloitteita ja esityksiä liikunnan kehittämiseksi sekä antaa lausuntoja toimialansa liikuntamäärärahojen käytöstä.

Lähteet

¹ [Selvitys alueellisten liikuntaneuvostojen toiminnasta, tilanteesta ja tulevaisuudesta](#)